

Treindustrien og potensiell smittefare av Legionellabakterien

Oppfølging av tidligere notat til medlemmer av Treteknisk

Ny midlertidig forskrift

Sosial- og helsedirektoratet har 12.7.2005 fastsatt midlertidig forskrift om tiltak for å hindre overføring av Legionella via aerosol (ørsmå vanndråper i luft). Den nye forskriften har et utvidet virkeområde i forhold til forskriften av 27.5.2005.

Den nye forskriften gjelder for virksomheter og eiendommer som har innretninger som direkte eller indirekte kan spre legionellaforurenset aerosol til omgivelsene, utendørs eller innendørs /1/.

Virksomhetsansvarlig for drift av innretning som omfattes av forskriften skal innen **15. august 2005** kontrollere at driften er tilfredsstillende og i tråd med gjeldende regelverk og sende skriftlig melding til kommunen om status for innretningen og dens drift. Forskriften pålegger eier og bruker å opprette internkontroll med slike innretninger, gjøre en risikovurdering og umiddelbart stoppe driften dersom anlegget er uforsvarlig.

Direkte spredning

Med anlegg som gir direkte spredning menes innretninger som både gir betingelser for oppvekst av Legionella, samt at det sprer aerosol til omgivelsene. Forskriften nevner spesielt:

- kjøletårn
- luftskrubbere
- faste og mobile vaskeanlegg
- dusjanlegg
- klimaanlegg med luftfukting
- innendørs befuktninganlegg
- innendørs fontener

Det er vurdert at det er kjøletårn og luftskrubbere som har størst potensial til å spre legionellasmitte, men det er ennå stor usikkerhet omkring hva slags skrubberanlegg som utgjør noen fare. /2/ skriver blant annet:

Vi vet at det kan vokse Legionella i skrubbere fra treforedlingsindustri ved pH-verdi rundt 7-8 og temperatur i gunstig område, men vi vet ikke om Legionella kan vokse i skrubbere for røykgassrensing eller luktrenging for eksempel på renseanlegg for husholdningskloakk.

Folkehelseinstituttet anbefaler hyppigere desinfeksjon av luftskrubbere uavhengig av type. Iht. den nye forskriften skal alle innretninger som omfattes rengjøres og desinfiseres minst hver 6. måned når innretningen er i bruk, og det skal fastsettes rutiner som sikrer at spredning av legionellabakterier ikke kan forekomme.

Indirekte spredning

I tillegg til anleggene som kan forårsake direkte spredning omfatter også forskriften indirekte spredning av legionellabakterien. Dette kan eksempelvis være prosessvann fra industrianlegg hvor vannet etter det er sluppet ut, kan omdannes til aerosoler.

Dersom prosessvann som inneholder legionellabakterier i høyt antall blir tilført elv eller innsjø, og hvor vannet etter kort opphold kan ende steder hvor det er muligheter for aerosoldannelser (eksempelvis fosser, jordvanningsanlegg og fontener), er det fare for spredning av legionellabakterien.

Det stilles mer begrensede krav til melding og drift av disse innretningene.

Meldeplikt og ansvarsforhold

Den nye midlertidige forskriften har et vidt nedslagsfelt, men det er også rom for vurderinger av anlegg som ikke er nevnt her, men som kan gi direkte eller indirekte smittespredning. Denne vurderingen er det virksomhetsansvarlig for drift av de ulike innretninger som skal ta. Ved tvil skal kommunen avgjøre om en innretning faller inn under forskriften.

Frist for innmelding av anlegg som omfattes av forskriften er satt til **15. august 2005**. Innen den tid skal virksomhetsansvarlig for drift av innretning kontrollere at driften er tilfredsstillende og i tråd med gjeldende regelverk. Ansvarlig skal da sende skriftlig melding til kommunen om status for innretning.

Hva betyr det for din virksomhet?

Din virksomhet må gjøre en vurdering av sannsynligheten for smitte av legionella fra innretninger fra virksomheten. Stikkordene for å vurdere om din bedrift har potensial for å legge til rette for gunstige levevilkår eller å spre legionellabakterien vil kunne være:

- Livsvilkår
 - Har bedriften innretninger som er gunstige for vekst av legionellabakterien?

- Vekst av Legionellabakterien finner sted i vannsystemer med varmt eller lunkent vann (ca. 20-55 °C) hvor det er stadig tilførsel av nye næringsstoffer, og hvor vannet får anledning til å danne en biologisk film i kontakt med en overflate. Spredningsfaren øker med økende mengde biofilm.
- Aerosoldannelser
 - Danner noen av innretningene aerosoler som kan innåndes av mennesker internt eller eksternt ved bedriften?
 - Renner prosessvann ut i sjø eller elv hvor det etter kort tid kan ende opp steder hvor det er betingelser for aerosoldannelser?

Ligger vilkårene til rette for vekst og spredning må virksamheten ta konsekvensen av dette og ha kontroll og vaskerutiner som sikrer at spredning av smitte ikke forekommer. Rengjøring av anlegg er behørig beskrevet i /3/. Denne publikasjonen kommer i en ny utgave like over sommeren, og vil omfatte nye typer anlegg slik at den følger forskriften bedre.

Referanser

/1/ Midlertidig forskrift om tiltak for å hindre overføring av Legionella via aerosol. Sosial- og helsedirektoratet 2005 - www.shdir.no

/2/ MSIS-rapport nr. 28 - Ny midlertidig forskrift om tiltak for å hindre spredning av Legionella – Folkehelseinstituttet - Tilgjengelig på internett: www.fhi.no/artikler/?id=53603 - 2005-08-04

/3/ Smittevern 8 - Veileder for forebygging og kontroll av legionellasmitte fra VVS-anlegg – Folkehelseinstituttet 2003 - Tilgjengelig på internett: www.fhi.no/dav/F21E990DF5.pdf - 2005-08-04

Kontakt

Jarle Svanæs
Forsker

Norsk Treteknisk Institutt
Telefon (+47) 22 96 56 52
E-post: jarle.svanes@treteknisk.no